

Een uitnodigende ruimtelijke Stadsvisie voor 2030

De Stadsvisie Ede heeft de blik vooruit, brengt structuur en samenhang en is gericht op samenwerking. Het vertelt het verhaal van een vooruitstrevende en ambitieuze stad die zich doelen stelt passend bij haar kracht en de ontwikkelingen die op haar afkomen voor de komende 10-15 jaar. Het is een visie die de koers zet voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving gezien vanuit het sociale, economische en ruimtelijke perspectief. De Stadsvisie is geen eindplan, maar een uitnodigend vertrekpunt voor uitwerking en uitvoering.

Eigenheid van Ede

Ede heeft zich gevormd op een rijke landschappelijke onderlegger: de ontmoeting van de Veluwe met de Gelderse Vallei. De overgang van hoog naar laag bood, en biedt nog steeds, bijzonder gunstige omstandigheden voor mens en natuur. Langs de stuwwallen van de Veluweflank ontstond een snoer van engen, landgoederen en dorpen. Deze structuur vormt de ruggengraat van de gemeente Ede. Het agrarische dorp Ede lag als een spin in het web van zandwegen tussen de droge heidegronden en de natte graslanden. De komst van de spoorlijn en het station in 1845 vormde de start van de verstedelijking van Ede. Aangejaagd door de gunstige ligging op de corridor tussen Randstad en Ruhrgebied maakte Ede de laatste decennia een stormachtige groei door. Daarbij is de, van oudsher vanzelfsprekende, relatie met het buitengebied verbroken. De stad is meerkernig, heeft een lage dichtheid en valt uiteen in sterk verschillende delen: sommige dorps, andere stedelijk.

Toekomstige ontwikkelingen

We leven in de zogenaamde 'urban age' waarin de stad als magneet fungeert voor activiteit, innovatie en ontwikkeling. Steden concurreren daarbij op een regionaal, nationaal en internationaal niveau, waarbij bereikbaarheid, eigenheid en economische clustering van doorslaggevend belang zijn. Bedrijven, bewoners en bezoekers kijken over de grenzen van een stad heen; het stedelijk netwerk bepaalt de aantrekkingskracht. Daarbij draait het naast gebruikswaarde steeds meer om belevingswaarde en toekomstwaarde. Bewustzijn van persoonlijke identiteit en impact op milieu en klimaat maken ook dat gezondheid en duurzaamheid meer aandacht vragen. Samen met de toenemende vergrijzing en gezinsverdunding stelt dit hoge eisen aan de leefkwaliteit en het verzorgingsniveau van de directe woon- en werkomgeving; fysiek en digitaal. Onze wereld is soms heel groot en soms heel klein. De stad is het thuis van beide werelden.

Een koers met vijf leidende principes

De gekozen ruimtelijke strategie voor Ede-Stad laat

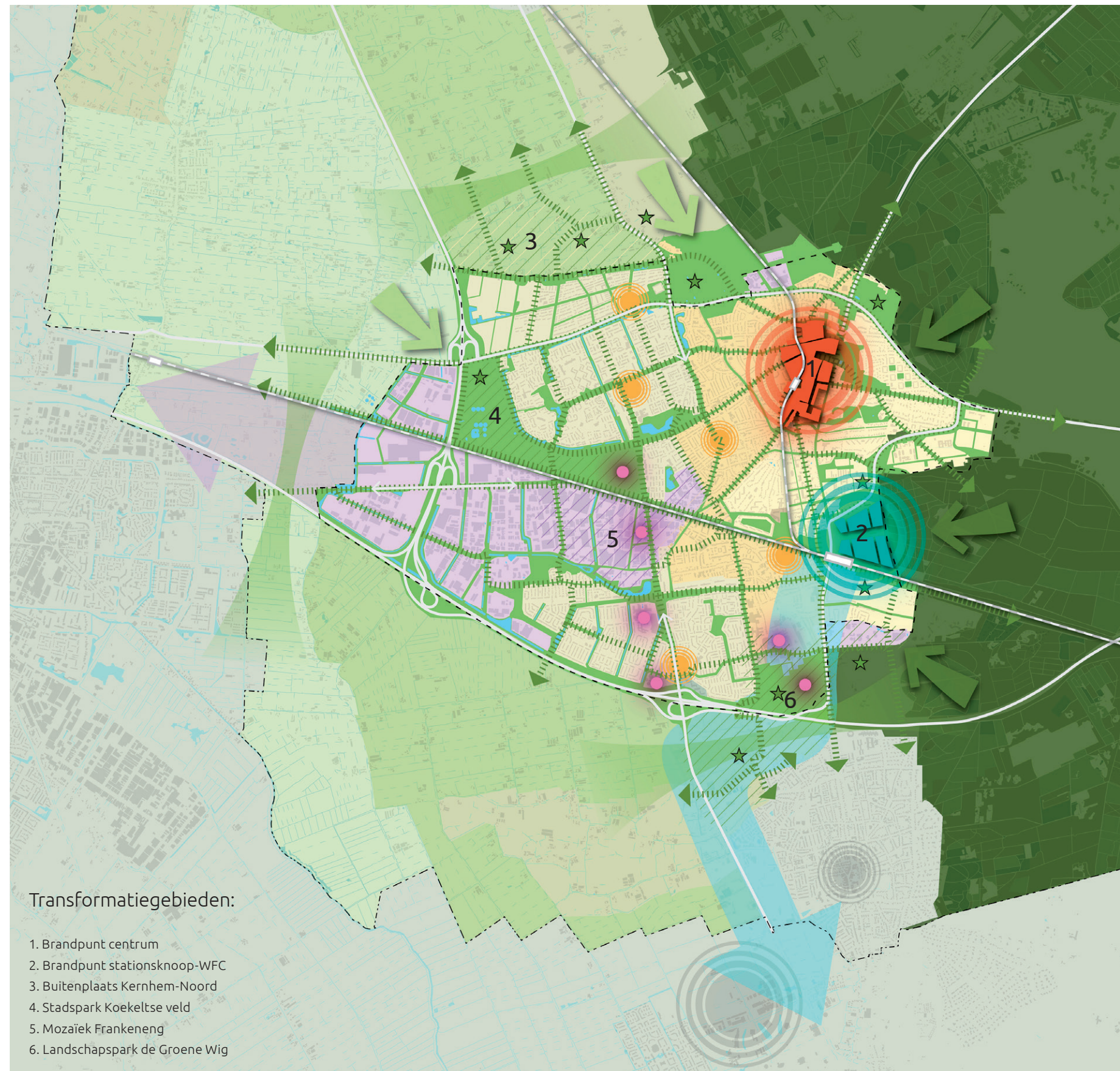
zich vertellen in vijf leidende principes voor de ontwikkeling van de stad tot 2030. De leidende principes geven richting en laten zien wat belangrijk gevonden wordt. Ze vormen het hart van de Stadsvisie en het inspirerende richtsnoer voor iedereen die betrokken is bij de ontwikkeling van Ede-Stad naar 2030. Het zijn brillen waardoor gekeken moet worden bij gebieds- en locatieontwikkeling. In beginsel zijn alle vijf de leidende principes even belangrijk. Daar waar in praktijksituaties principes onverenigbaar blijken, zal uiteindelijk op basis van een zorgvuldige afweging gekozen moeten worden.

Toekomstbeeld en transformatiegebieden

De integrale visiekaart verbeeldt het toekomstbeeld in lijn met de leidende principes. Het wijst tegelijkertijd op een aantal gebieden in de stad die specifieke richting vragen. Dat zijn de zes transformatiegebieden waarover de visie zich nader uitsprekt. Deze gebiedsgerichte uitwerking van de Stadsvisie laat zien hoe de leidende principes doorwerken op het gebiedsniveau. Het geeft een koers en benoemt daarbij de kansen die gebieden herbergen om invulling te geven aan de verschillende doelen voor de stad. De zes transformatiegebieden zijn niet de enige gebieden die tot 2030 zullen veranderen. De Stadsvisie laat wat dat betreft nog volop ruimte voor ontwikkelingen in en rond de stad. Een standaard set gebiedskansen dient als voorbeeld en inspiratiebron voor andere transformatiegebieden en de beoordeling van plannen.

Uitvoering door samenwerking

Hoe we de doelen uit de Stadsvisie gaan bereiken, gaan we de komende jaren uitvinden met alle partijen die een bijdrage kunnen en willen leveren aan de fysieke ontwikkeling van Ede-Stad. Open en actiegericht met de ambities en doelen als richtinggevend voor keuzes. De gemeente is daarbij één van de participanten. Zij zal de haar ter beschikking staande instrumenten en middelen inzetten om haar publieke taken te vervullen en op de overige onderdelen aansturen op samenwerking en het in goede banen leiden van de inhoudelijke richting.

Transformatiegebieden:

1. Brandpunt centrum
2. Brandpunt stationsknoop-WFC
3. Buitenplaats Kernhem-Noord
4. Stadspark Koekeltse veld
5. Mozaïek Frankeneng
6. Landschapspark de Groene Wig

Vijf leidende principes voor de ontwikkeling van de stad

1. NETWERKSTAD IN FOODHART

- Ede is een stad
- Onderdeel van een stedelijk netwerk van (inter) nationale betekenis in food en groen in FoodValley: het Foodhart
- Samen met Veenendaal en Wageningen kent dit stedelijk gebied de schaal van > 200.000 inwoners in 2030
- In het stedelijk netwerk wordt samengewerkt aan herkenbare en complementaire stadsgebieden
- Ede heeft een knooppuntfunctie in het Foodhart
- De stad huisvest (boven)regionale bedrijven en voorzieningen op goed bereikbare knopen
- Dat doen we over twee assen met ieder hun eigen profiel en werkmilieus: de KennisAs en de bedrijvenas
- De plek waar de assen samenkomen vormt het centrale gebied van het stedelijk netwerk en accommodeert de meeste bezoekersintensieve functies
- Daarbinnen is de stationsknoop met WFC het brandpunt waar de wereld binnenkomt: een (inter) nationale magneet
- De stad blijft investeren in een uitstekende en meer duurzame bereikbaarheid van de assen en de verbindingen met de (boven)stedelijke brandpunten in het netwerk
- Het Binnenveld vormt de groene long van het Foodhart
- Groene wiggens zorgen voor verbinding en voorkomen aaneenschakeling van bebouwing

2. KRACHTIGE EN COMPLEMENTAIRE BRANDPUNTEN

- De stad kent meerdere centra van activiteit
- Brandpunten zijn samenhangende en levendige gebieden met meerdere elkaar versterkende bezoekersintensieve functies
- Complementariteit en concentratie op een beperkt aantal brandpunten is een vereiste, levendigheid een blijvend doel
- De brandpunten van (boven)stedelijk belang zijn het centrum en de stationsknoop-WFC
- De twee brandpunten worden verder verankerd in de structuur van de stad en de regio met Food en Veluwe als krachtige merken
- De stationsknoop-WFC richt zich op grootschalig bezoek met aansprekende, kennisintensieve en foodgerelateerde bedrijvigheid, ontmoetingsfuncties en leisure
- Het centrum richt zich op bewoners en toeristen met winkels, markt, horeca, cultuur en overheid
- Wijkcentra krijgen een impuls door toevoeging van sociale en culturele functies op wijkniveau
- De overige centra ontwikkelen zich ondergeschikt aan de brandpunten op (boven)stedelijk en wijkniveau
- Nieuwe brandpunten zijn niet gewenst
- Een uitgebreid fietsnet zorgt voor verbinding met en tussen de brandpunten

3. HERKENBARE STAD AAN VELUWE EN VALLEI

- De overgang van Veluwe naar Vallei vormt de kracht van Ede
- De stad ontwikkelt zich als nadrukkelijk onderdeel van het ommeland en haar ontstaansgeschiedenis
- De variëteit en kwaliteit van het landschap kleurt en vormt de stadsontwikkeling en vergroot de aantrekkelijkheid, samenhang en leesbaarheid van de stad
- Er zijn in hoofdzaak 3 stadsmilieus, Veluws, oud-dorps en Vallei, die sterker herkenbaar moeten worden
- Groen, water en cultuurhistorie worden meer aanwezig en beleefbaar
- Stads- en landschapsparken vormen de overgang van stad en land
- Elementen zoals oude linten, landgoederen en militair- en industrieel erfgoed zijn ons te koesteren cultureel erfgoed
- Via groene aders ontstaan recreatieve verbindingen tussen stad en land: groene lopers
- De stad ontwikkelt zich als stedelijke poort naar Veluwe en Vallei, met het centrum en stationsknoop-WFC in de hoofdrol
- Onderscheidende thema's zijn food, cultuur en avontuur
- Ede profileert zich als (inter)nationale stad aan de Veluwe en de Vallei

4. DUURZAME EN GEZONDE STAD

- Ede-Stad gaat bewust om met haar natuurlijke omgeving, de stad is groen, zowel fysiek als in gedrag
- De inrichting van de stad dient het welzijn en welbevinden van de bewoners te verbeteren
- De openbare ruimte nodigt uit tot gezond gedrag, onder andere bewegen en ontmoeten
- Bodem, groen en water zijn waardevol in functionele zin als ook voor biodiversiteit, gezondheid en klimaatadaptatie: ons groen kapitaal
- In de stad ontwikkelt zich een robuust raamwerk van groen en water
- Bouwen in de stad heeft voorrang, herbestemming en multifunctioneel ruimtegebruik is de maatstaf bij ruimtelijke ontwikkeling
- Uitbreiding is denkbaar om waardevol stedelijk groen, water en openbare ruimte te behouden
- Voor uitbreiding van wonen komen in eerste instantie Kernhem-West en -Noord in aanmerking
- Bestaande en geplande bedrijventerreinen accommoderen de vraag tot 2030
- Voor situering van bedrijven met zware milieuhinder is incidentele uitbreiding van Kievitsmeent mogelijk
- Nieuwbouw en herontwikkeling bestaand vastgoed draagt bij aan energietransitie
- Milieuvriendelijk verkeer en vervoer bepaalt meer en meer de inrichting van de stad
- Er komt meer ruimte voor de fiets, o.a. door meer snelfietsroutes: Ede fietsstad

5. LEVENSLOOPBESTENDIGE WIJKEN

- De bestaande stad en haar wijken behoeven meer aandacht
- Wijken vormen de ankerpunten voor de bewoners die hier hun leven lang thuis kunnen zijn
- Wijkcentra zijn kleinschalige brandpunten en gemakcentra voor boodschappen, eerstelijnszorg en dienstverlening
- Woonzorglocaties voor kwetsbare groepen worden gerealiseerd in de nabijheid van wijkcentra
- Het woonprogramma is gemengd in types en prijsklassen en beweegt mee met een ouder wordende en meer zorgbehoevende bevolking
- Iedere wijk heeft recht op haar eigen ruimte voor bewegen en ontmoeten, waarbij stadslandbouw als kans wordt benut om food met de stads(bewoners) te verbinden
- Ruimtelijke ontwikkelingen in de wijk staan in dienst van het functioneren ervan en passen bij de eigenheid
- Nieuwe ontwikkelingen houden rekening met sociale betekenis van plekken en leveren maatschappelijke meerwaarde op wijkniveau
- Gebiedsagenda's zijn het voertuig voor sociaal-ruimtelijke wijkontwikkeling
- Community-building zorgt voor verdere zelfredzaamheid en weerbaarheid
- Besluitvorming is gebaseerd op burgerparticipatie en co-creatie